

УДК 621.313.13

ДОСЛІДЖЕННЯ ВИТРАТ РЕСУРСУ ІЗОЛЯЦІЇ ЗАГЛИБНОГО ЕЛЕКТРОДВИГУНА

Курашкін С. Ф., к.т.н.

stones@ukr.net

Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного,
м. Мелітополь

Актуальність та постановка проблеми. Експлуатаційна надійність заглибних електродвигунів артезіанських свердловин є невисокою. Скудність інформації про поточний стан роботи електродвигуна приводить до помилкових спрацювань захисних пристроїв, що веде до перебоїв подачі води споживачам, в той час як електронасосний агрегат може працювати [1]. В якості об'єктивного критерію оцінки режиму роботи заглибного електродвигуна, при якому можна відключати електродвигун від мережі, пропонується витрата ресурсу ізоляції електродвигуна.

Основні матеріали дослідження. Ресурс роботи до першого капітального ремонту заглибного електродвигуна прийнято вважати базовим ресурсом. Його витрати пов'язані в основному з швидкістю теплового зносу ізоляції [2].

Швидкість теплового зносу ізоляції розраховується за виразом:

$$\varepsilon = \varepsilon_n e^{B \left(\frac{1}{\theta_n} - \frac{1}{k_n \tau_n + \vartheta_{cp} + 273} \right)}, \quad (1)$$

- де ε_n – номінальна швидкість теплового зносу ізоляції, бгод/год;
 B – показник, що характеризує ізоляцію даного класу, К;
 θ_n – абсолютна номінальна температура ізоляції, К;
 k_n – коефіцієнт втрат енергії;
 τ_n – номінальне перевищення температури ізоляції, °С;
 ϑ_{cp} – температура навколишнього середовища, °С.

Фактичні втрати активної потужності являють собою суму номінальних втрат в сталі і фактичних втрат в обмотці:

$$\Delta P = \Delta P_{cn} + k^2 \Delta P_{mn}, \quad (2)$$

- де ΔP_{cn} – номінальні втрати потужності в сталі, Вт;
 ΔP_{mn} – номінальні втрати потужності в обмотці, Вт;
 k – кратність завантаження електродвигуна за струмом.

Введемо поняття критерію оцінки режиму роботи, в якості якого приймається коефіцієнт витрат ресурсу ізоляції k_p – він являє собою відношення швидкості теплового зносу ізоляції ε до його номінального значення ε_n . З урахуванням перетворень:

$$k_p = e^{B \left(\frac{1}{\theta_n} - \frac{1}{\tau + \vartheta_{cp} + 273} \right)}, \quad (3)$$

Дослідимо витрати ресурсу ізоляції заглибного електродвигуна ПЭДВ 2,8-140 в функції завантаження за струмом, прийнявши температуру води артезіанської свердловини $\vartheta_{cp} = 10$ °С. Для електродвигуна, що досліджується:

$\theta_n = 353 \text{ K}$; $B = 9500 \text{ K}$; $\tau_n = 70 \text{ }^\circ\text{C}$; $\vartheta_{cp,n} = 10 \text{ }^\circ\text{C}$; $\Delta P_{ст.н} = 270 \text{ Вт}$; $\Delta P_{м.н} = 564 \text{ Вт}$;
 $a = 0,48$.

Результати розрахунку наведені в табл. 1.

Таблиця 1

k	0,0	0,2	0,4	0,6	0,8	1,0	1,2	1,4	1,6
ΔP , Вт	270,0	382,8	495,6	608,4	721,2	834,0	946,8	1059,6	1172,4
k_p	0,00	0,04	0,09	0,22	0,48	1,00	2,02	3,94	7,42

За результатами розрахунку отримана залежність $k_p = f(k)$, яка наводиться на рис. 1.

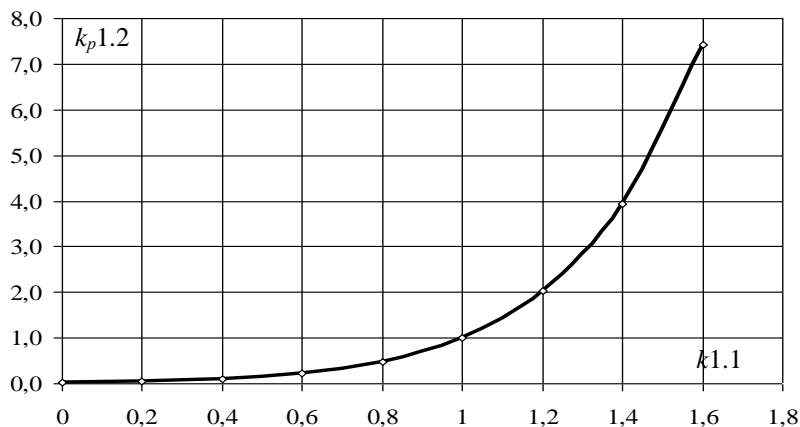

Рисунок 1. Залежність коефіцієнта витрат ресурсу ізоляції в функції кратності струму навантаження заглибного електродвигуна

За отриманою залежністю умовою нормального режиму заглибного електродвигуна є:

$$k_p \leq 1. \quad (4)$$

Алгоритм розрахунку коефіцієнту витрати ресурсу ізоляції можна застосувати в пристрої функціонального діагностування електродвигуна заглибного насосу [3].

Висновки. Запропонований критерій оцінки режиму роботи заглибного електродвигуна – коефіцієнт витрат ресурсу ізоляції k_p може виступати в якості об'єктивного параметру діагностування, за яким відбувається функціональне діагностування режиму роботи.

Список використаних джерел

1. Курашкін С. Ф., Овчаров С. В., Островский А. В. Діагностування перетворення електричної енергії в заглибному електродвигуні. *Праці Таврійського державного агротехнічного університету*. Мелітополь, 2010. Вип. 10, т. 4. С. 34-38.
2. Мамедов О. Г. Научные основы повышения эксплуатационной надежности погружных электродвигателей: монография. Баку: Элм, 2010. 183 с.
3. Курашкін С. Ф. Математична модель і пристрій діагностування експлуатаційних режимів роботи електродвигуна заглибного насосу. *Вісник Харківського національного університету сільського господарства ім. Петра Василенка*. Харків, 2010. Вип. 102: Проблеми енергозабезпечення та енергозбереження в АПК України. С. 131-132.